

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1821-1936)

Β. ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ (1844-1880)

1. Το σύνταγμα του 1844

επανάσταση 3ης Σεπτεμβρίου 1843 :

- α. έδρασε καταλυτικά στα πολιτικά πράγματα
- β. οι πολιτικές και ιδεολογικές αντιλήψεις των κομμάτων εκφράστηκαν με σαφήνεια
- γ. τα κόμματα άρχισαν να παίζουν ενεργότερο ρόλο στην πολιτική ζωή της χώρας
- δ. κατά τη διάρκεια των συζητήσεων για το Σύνταγμα έγιναν σαφέστερες οι διαφορές μεταξύ των κομμάτων
- ε. τα τρία κόμματα τάχθηκαν υπέρ του συντάγματος
- στ. ακόμη και το Ρωσικό το θεώρησε ως μόνη λύση, αφού ο Όθων δεν μπορούσε να ανατραπεί
- ζ. στόχος τους ο περιορισμός των εξουσιών του βασιλιά

εθνοσυνέλευση 1843 - 1844

- α. οι ηγέτες των κομμάτων διηύθυναν τις εργασίες της εθνοσυνέλευσης κατά το 1843-1844
- β. απέφυγαν τις ακραίες θέσεις,
- γ. επιβλήθηκαν στις ριζοσπαστικές ομάδες των κομμάτων τους και
- δ. πήραν από κοινού αποφάσεις

θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώθηκαν συνταγματικά :

- α. ισότητα απέναντι στο νόμο
- β. απαγόρευση της δουλείας
- γ. απαραβίαστο του οικογενειακού ασύλου
- δ. ελευθερία γνώμης και τύπου
- ε. προστασία της ιδιοκτησίας
- στ. δωρεάν εκπαίδευση
- ζ. υπήρχαν αξίες και δικαιώματα που έπρεπε να προστατευτούν από την αυθαιρεσία της κρατικής εξουσίας
- η. δεν κατοχυρώθηκε συνταγματικά το δικαίωμα του «συνέρχεσθαι» και «συνεταιρίζεσθαι»

βασιλικές εξουσίες :

- α. ο βασιλιάς συμμετέχει στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας
- β. είναι αρχηγός του κράτους και του στρατού
- γ. καμία πράξη δεν είχε ισχύ χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού
- δ. με ελάχιστους περιορισμούς κατοχυρώθηκε το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας για τους άνδρες (παγκόσμια πρωτοπορία)

λοιπές ρυθμίσεις :

- α. οι εκλογείς μπορούσαν να δώσουν θετική ψήφο σε όσους υποψηφίους ήθελαν, συμπληρώνοντας ψηφοδέλτια ακόμη και διαφορετικών συνδυασμών
- β. προβλεπόταν η ύπαρξη Βουλής και Γερουσίας
- γ. οι γερουσιαστές θα διορίζονταν από τον βασιλιά και θα διατηρούσαν το αξίωμα ισόβια
- δ. συνταγματική πρόβλεψη για τα κόμματα δεν υπήρχε
- ε. ο κανονισμός της Βουλής προέβλεπε ότι η σύνθεση των κοινοβουλευτικών επιτροπών θα γινόταν με κλήρωση → αυτό οδηγούσε τις παρατάξεις σε διαβουλεύσεις, και ορισμένες φορές σε συναίνεση

επιδράσεις συντάγματος 1844 – γενικότερη πολιτική:

- α.** το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας δημιούργησε νέους όρους για την πολιτική και κομματική δράση, καθώς ανοίχτηκε ευρύ πεδίο για την συμμετοχή πολιτών και κομμάτων στο δημόσιο βίο και διευκολύνθηκε η διεκδίκηση συμφερόντων
- β.** ανεξάρτητα από τις επιδράσεις των δυτικών προτύπων, ο κοινοβουλευτισμός ρίζωσε και ακολούθησε τους δικούς του δρόμους, για να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ανάγκες, τα προβλήματα και τα αιτήματα της ελληνικής κοινωνίας
- γ.** για την πολιτική ενεργοποίηση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού και για τη σταδιακή συγκρότηση ενός κράτους δικαίου, δεν θα αρκούσε μια διαδικασία μίμησης
- δ.** τα κόμματα αποτελούσαν αναγκαιότητα της εποχής
- ε.** ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των ανθρώπων που τα συγκρότησαν
- στ.** τα κόμματα αυτής της περιόδου δεν μπορούν να χαρακτηριστούν με σημερινούς όρους